

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest til EM2028 at fremlægge en landsdækkende strategi for Inatsisartut med henblik på at sikre en mere lige adgang til tandpleje for borgere i byer og bygder i Grønland, hvor der ikke findes tandlægeklinikker, herunder en evaluering af den gældende ordning samt forslag til nødvendige nye løsninger.

(Medlem af Inatsisartut Mette Arqe-Hammeken, Naleraq)

Begrundelse:

Det er af afgørende betydning, at alle borgere i Grønland har lige adgang til sundhedsvæsenets ydelser, uanset hvor i landet de bor. Dette gælder også tandpleje. En god tandsundhed har væsentlig betydning for den enkeltes generelle helbred, evne til at spise og tale samt for livskvaliteten.

Naalakkersuisut har i deres svar på mit § 37-spørgsmål nr. 238/2025¹ bekræftet, at der er udfordringer med tandlægedækningen i hele landet. Det fremgår blandt andet af svaret, at Ittoqqortoormiit får besøg af en tandlæge én gang om året i en periode på blot én måned. Herefter har borgerne i de følgende måneder ikke mulighed for at modtage tandlægebehandling lokalt, selv om der kan være behov for det.

Naalakkersuisut har desuden oplyst, at der generelt er rekrutteringsudfordringer både på tandlægeområdet og i sundhedsvæsenet som helhed. Det er derfor nødvendigt at vurdere, om den nuværende ordning sikrer alle borgere en tilstrækkelig og mere lige adgang til tandpleje.

Ubehandlede tand- og mundsygdomme kan have konsekvenser for den øvrige sundhed. Smerter kan blive langvarige, sygdomstilstande kan forværres, og både evnen til at spise og tale samt den daglige livsførelse kan blive påvirket. I værste fald kan det medføre tab af tænder. Dette gælder børn, unge, voksne og ældre.

Bopæl bør ikke være afgørende for adgangen til sundhedsydelser. Alle borgere bidrager til samfundet, herunder gennem skatter, og bør derfor så vidt muligt have en mere lige adgang til tandpleje, uanset hvor de bor.

Naalakkersuisut bør derfor evaluere den gældende ordning og udarbejde en landsdækkende strategi, som indeholder nye og nødvendige løsninger.

Strategien kan blandt andet omfatte en vurdering af:

¹ https://ina.gl/media/5mcpsdmy/238_2025_ittoqqortoormiini_pegqinnissag_mettah_akissut.pdf

- muligheden for hyppigere tandlægebesøg i byer og bygder uden fast tandlægedækning,
- mulighederne for at etablere mobile eller rejsende tandlægetilbud,
- mulighederne for særlig betjening, når der opstår et akut eller særligt behandlingsbehov,
- øget anvendelse af digital rådgivning eller andre teknologiske løsninger,
- muligheden for at yde støtte til transport til en tandlægeklinik, når en borger ikke kan modtage den nødvendige behandling på sit hjemsted,
- samt hvordan fordelingen af tandlæger på landsplan og organiseringen af tandplejen generelt kan forbedres.

Tandsundhed har stor betydning for den enkeltes samlede helbred og livskvalitet. Derfor bør bopæl ikke udgøre en hindring for adgang til sundhedsydelser. Med dette forslag ønskes det, at Naalakkersuisut evaluerer den gældende ordning og udarbejder en fremadrettet strategi med henblik på at sikre en mere lige adgang til tandpleje i hele landet.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil medføre administrative ressourcer til evaluering af den nuværende tandplejeordning og udarbejdelse af en landsdækkende strategi. Arbejdet forventes at omfatte indsamling og analyse af oplysninger om blandt andet tandlægedækning, rekruttering og geografiske forskelle i servicetilbuddet.

Det vurderes, at arbejdet vil kræve 1-2 AC-årsværk, svarende til ca. 500.000-1.000.000 kr., afhængigt af arbejdets omfang.

Eventuelle yderligere økonomiske konsekvenser vil først opstå, hvis Naalakkersuisut efterfølgende beslutter at gennemføre konkrete tiltag på baggrund af strategien.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Forslaget vurderes ikke i sig selv at medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det private erhvervsliv.

Såfremt der som følge af den kommende strategi senere etableres nye samarbejdsformer med private tandlæger, transportvirksomheder eller andre private aktører, kan dette skabe nye opgaver og muligheder for det private erhvervsliv. De nærmere konsekvenser vil afhænge af strategiens konkrete indhold og eventuelle efterfølgende beslutninger.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget vurderes ikke i sig selv at medføre negative økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne.

En mere lige adgang til tandpleje vil derimod kunne få positive konsekvenser for borgere, som bor i byer og bygder uden fast tandlægedækning. Hyppigere adgang til behandling, bedre muligheder for akut hjælp og eventuel støtte til transport kan mindske de geografiske forskelle i adgangen til tandpleje.

På længere sigt kan tidligere behandling af tandproblemer desuden mindske risikoen for, at mindre problemer udvikler sig til mere alvorlige og behandlingskrævende tilstande.